

รายงานการวิจัยอดีตไถ่ของ

ในปัจจุบันนี้ขอคิดเห็นต่าง ๆ เกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาถ้ายังไม่
 ที่สนใจอย่างกว้างขวางในวงการศึกษาว่ามากกว่าสมัยก่อน ทั้งนี้เป็นผลเนื่องมาจากการตระหนัก
 ถึงความสำคัญของการเรียนการสอนวิชาที่ว่าอันมีต่อคหความรู้และตฤติกรรมอันพึงปรารถนา
 ของนักเรีน ขณะนั้น การที่ข้าพเจ้าจะตำทรววิจัยเรื่อง "แนวคิดเกี่ยวกับการปรับปรุงการสอน
 วิชาสังคมศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย" ให้อำเร่องด้วยดีได้ จำเป็นต้องอาศัยแนว
 ความคิดจากผลของการวิจัยในเรื่องที่เกี่ยวกับการสอนวิชาสังคมศึกษาของผู้อื่นมาประกอบความ
 กคิดในการวิเคราะห์และตีความหมายขอมูล แต่เนื่องจากไม่มีผู้ทำการวิจัยเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว
 ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ดังที่เป็นภาษาไทย และ ภาษาต่างประเทศไว้นอชมาก และการ
 วิจัยที่หาไว้ก็ยังหาแยกออกเป็นรายวิชาไม่ไ้รวมเป็นหมวดวิชาสังคมศึกษา นอกจากนั้นเนื้อหา
 ส่วนใหญ่ของรายงานแต่ละชิ้นก็ไม่ใช่อผลของการวิจัยทั้งหมด แต่เป็นข้อความบรรยายที่ไ้รวบรวม
 มาจากการค้นคว้าประกอบกับการแสดงความคิดเห็นส่วนตัว จึงจะไ้กล่าวถึงเนื้อหาของแต่ละ
 เรื่องที่มีส่วนเกี่ยวข้องกันเรื่อง "แนวคิดเกี่ยวกับการปรับปรุงการสอนวิชาสังคมศึกษาในระดับ
 มัธยมศึกษาตอนปลาย" โดยขอ คังค่อไปนี้ คือ

เมื่อ พ.ศ. 2495 วิไล พรหมคุปต์¹ ไ้เขียนวิทยานิพนธ์เรื่อง "วิธีสอน
 ประวัติศาสตร์ให้เป็นที่น่าสนใจแก่นักเรีนมัธยมปลาย" โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะชี้ให้เห็นถึง
 ขอบการรองในการสอนประวัติศาสตร์ในประเทศไทยว่ามีสาเหตุมาจากอะไร และในข้อเสนอ
 แนะนำควรจะแก้อะไรอย่างไร ในการเขียนวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ วิไล พรหมคุปต์ ไ้เขียน
 และเรียบเรียงโดยการค้นคว้าจากหนังสือต่าง ๆ ดังที่เป็นภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ
 รวมทั้งประสบการณ์ของตนเองมาประกอบอีกด้วย วิไล พรหมคุปต์ ไ้สรุปว่าการเรีนวิชา

¹วิไล พรหมคุปต์ "วิธีสอนประวัติศาสตร์ให้เป็นที่น่าสนใจแก่นักเรีนมัธยมปลาย"
 วิทยานิพนธ์ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2495, 40 หน้า

ประวัติศาสตร์จะโดยอัตโนมัติเมื่อนักเรียนมีความสนใจ แต่เท่าที่เป็นเช่นนั้น นักเรียนส่วนใหญ่ ยังขาดความสนใจอยู่ ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากความไม่เหมาะสมของหลักสูตรและเนื้อหาที่สอน ทักษะ ทักษะวิธีสอน อุปกรณ์การสอนและสถานที่เรียน เป็นต้นว่า หลักสูตรของวิชาประวัติศาสตร์บรรจุเนื้อหาเกินไป และการที่ในหลักสูตรประเภทวิชาขอขำให้วิชาประวัติศาสตร์ ไม่สัมพันธ์กับวิชาอื่น ครูพยายามเร่งสอนให้ทันหลักสูตรโดยไม่สนใจว่านักเรียนจะเข้าใจหรือไม่และเพียงใด พึงการสอนก็ไม่ใช้เครื่องมือที่มีความสัมพันธ์กับวิชาอื่น นอกจากนี้การที่ครูขาด อุปกรณ์การสอนที่เข้าใจวิธีการสอนไม่เหมาะสม สภาพห้องเรียนที่ไม่อำนวยความสะดวกไปเลยก็มี ลักษณะนี้มักเกิดขึ้นหรือจำนวนนักเรียนไม่สัมพันธ์กับขนาดของห้อง เป็นต้น เหล่านี้มีส่วนทำให้ให้นักเรียนยังขาดความสนใจต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ยิ่งขึ้น วิไล พรหมคุปต์ ยังเสนอว่าการที่จะทำให้นักเรียนเกิดความสนใจได้ จำเป็นจะต้องแก้ปัญหาดังกล่าวมาแล้วข้างต้น และเพื่อให้การเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์โดยอัตโนมัติ ก็จะคงจัดการสอนให้สอดคล้องกัน ทั้งคำครู วิธีสอนและอุปกรณ์การสอน ครูควรที่จะเลือกวิธีสอนและอุปกรณ์การสอน ให้เหมาะสมกับสภาพของนักเรียนตลอดจนคิดแปลงหรือปรับปรุงวิธีสอนให้เหมาะสม ไม่ใช่พรามมาอย่างไรก็นำมาสอนอย่างนั้น นอกจากนี้ยังต้องส่งเสริมถึงความสนใจของนักเรียนและรู้จักใช้วิธีสอนใหม่ ๆ เพื่อเร้าความสนใจ วิไล พรหมคุปต์ ยังเสนอแนะว่าโรงเรียนควร จัดหาอุปกรณ์ต่าง ๆ ไว้ให้เพียงพอ ซึ่งสำคัญที่สุดก็คือครูของศึกษาและค้นคว้าให้ทันสมัยอยู่เสมอ เพื่อจะให้นักเรียนมีความสนใจในวิชาที่เรียนตลอดจนรู้จักนำความรู้ที่ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อชีวิตของแต่ละประเทศชาติได้

ในเรื่องที่เกี่ยวกับวิชาสังคมศึกษานี้ ในพ.ศ. 2499 สิริมา วรยิ่งยง² ได้เขียนวิทยานิพนธ์เรื่อง "โครงการจัดและดำเนินการสอนวิชาภูมิศาสตร์-ประวัติศาสตร์แบบใหม่" โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะปรับปรุงวิธีการสอนวิชาภูมิศาสตร์-ประวัติศาสตร์ในชั้นมัธยมศึกษาโดยผลเป็นที่ยอมรับกันและน่าสนใจ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มีลักษณะเป็นการเรียนเรียง จากการค้นคว้ามา

² สิริมา วรยิ่งยง "โครงการจัดและดำเนินการสอนวิชาภูมิศาสตร์-ประวัติศาสตร์แบบใหม่" วิทยานิพนธ์ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2499, 62 หน้า.

จากหนังสือต่าง ๆ ทั้งภาษาไทยและต่างประเทศ และจากประสบการณ์ที่ได้รับมา วิทยานิพนธ์เรื่องนี้มีสาระสำคัญอันเกี่ยวข้องกับภารกิจครั้งนี้ของครูไทยที่จะช่วยพัฒนาโรงเรียนให้ก้าวไกลกว่าที่โรงเรียนเป็นผ่านทั้งพึ่งโดยครูเป็นฝ่ายอธิบายแก่เพียงผู้เดียว จะเห็นจากแก้ไขใหม่ที่มีการเสนอแนะใหม่ขึ้นโดยเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมกิจกรรม เป็นคนว่า การให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นบ้าง ให้นักเรียนได้มีโอกาสซักถามหรือตอบบ้าง การให้นักเรียนได้ค้นคว้าหาความรู้เองบ้าง มีการจัดการศึกษานอกสถานที่โดยครูเป็นผู้คอยให้ความช่วยเหลือบ้าง ก็จะช่วยในการพัฒนาโรงเรียนให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น

ในปี พ.ศ. 2500 จุโร อธิภาส³ ได้เขียนวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนมัธยม" โดยวิเคราะห์ประเพณีที่จะส่งเสริมวิถีทางแบบประชาธิปไตยในโรงเรียน ทั้งนี้โดยคำนึงถึงว่าประเทศไทยมีการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย และการปกครองแบบนี้จะดำเนินไปได้อย่างไร และยังเห็นคุณค่าของเมืองในประเทศที่มีความรู้และเข้าใจในวิถีทางแบบประชาธิปไตย พลเมืองมีความเอื้อเฟื้อในคุณค่าประชาธิปไตย และสามารถปฏิบัติตนให้สอดคล้องกับหลักประชาธิปไตย และปฏิบัติได้จนเกิดความเคยชิน เมื่อโรงเรียนเป็นสถานที่ให้ทั้งความรู้ และการอบรมสั่งสอนแก่เยาวชน ก็นับว่าเป็นแหล่งที่เหมาะสมอย่างยิ่งในการปลูกฝังความเป็นอยู่แบบประชาธิปไตย ให้แก่บุคคลตั้งแต่เยาว์วัย อนึ่ง การศึกษาอันใหม่ที่กำลังเป็นที่สนใจในวงการศึกษาอันมีรากฐานอันเป็นประชาธิปไตย จุโร อธิภาส ได้รวบรวมแนวความคิดเกี่ยวกับความเป็นประชาธิปไตย ไว้หลายประการและได้สรุปเรื่องราวจากผลการค้นคว้าระดมความคิดเช่นส่วนที่ว่า การบริหารโรงเรียนแบบประชาธิปไตยนั้นมิใช่เพียงแต่เพียงในอุดมคติ ส่วนในทางปฏิบัตินั้นเป็นไปได้อย่างไร ทั้งนี้เป็นเพราะการขาดความร่วมมืออย่างแท้จริงจากครูใหญ่ ครูสอน และนักเรียน ซึ่งแต่ละฝ่ายเข้าใจว่าประชาธิปไตยยังไม่ถูกคองนัก จึงให้เสรีภาพแก่ชุมชนเขต ค่ายแห่งนี้ จุโร อธิภาส จึงให้

³ จุโร อธิภาส "การส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนมัธยม" วิทยานิพนธ์ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2500, 60 หน้า.

ขอเสนอแนะว่า ถ้าจะให้การปลูกฝังวิถีทางแบบประชาธิปไตยโดยใจของที ครูควรสอดแทรก "ประชาธิปไตย" ทั้งภาคทฤษฎี และ ภาคปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอน เพื่อจะได้ช่วยให้นักเรียนเข้าใจและใฝ่ใฝ่ปฏิบัติจนเป็นนิสัย นอกจากนั้นผู้บริหารโรงเรียนควรมีความเข้าใจและศรัทธาในประชาธิปไตยอย่างแท้จริงด้วย ทั้งยังควรจัดรูปการปกครองในโรงเรียนจัดการเรียนการสอนให้เป็นแบบประชาธิปไตย ควรจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร จัดบริการแนะแนว และตั้งสมาคมผู้ปกครองขึ้น

การวิจัยที่น่าสนใจในวิชาสังคมศึกษาอีกเรื่องหนึ่งก็คือ "การเคลื่อนไหวของประมวลการเริ่มวิชาสังคมศึกษาชั้นมัธยมปลาย พ.ศ. 2475-2501 ผู้วิจัย คือ วณิช นพรัตน์⁴ ซึ่งทำการศึกษาใน พ.ศ. 2502" โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาอิทธิพลของการสร้างประมวลการเริ่มวิชาสังคมศึกษาในประเทศไทย โดยศึกษาอิทธิพลของประมวลการเริ่มวิชาสังคมศึกษาชั้นมัธยมปีที่ 4, 5 และ 6 ตั้งแต่ พ.ศ. 2475-2501 ศึกษาทัศนคติ วิถีสอน การใช้อุปกรณ์ กิจกรรมและการวัดผลของครูที่ทำการสอนตามประมวลการเริ่ม พ.ศ. 2493 และเพื่อเสนอแนะวิถีสอนวิชาสังคมศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การวิจัยครั้งนี้ทำโดยวิธีค้นคว้าจากเอกสารต่าง ๆ การสัมภาษณ์ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในท่านประมวลการเริ่มวิชาสังคมศึกษาชั้นมัธยมปลาย พ.ศ. 2475, 2480 และ 2493 และการออกแบบสอบถามไปยังครูที่ทำการสอนวิชาสังคมศึกษาในโรงเรียนต่าง ๆ ในจังหวัดพระนคร ขนบุรี ประมาณ 100 คน ใน 18 โรงเรียน ทั้งประเภทโรงเรียนรัฐบาล โรงเรียนราษฎร์ และโรงเรียนสาธิต ผลปรากฏว่าในบรรดาประมวลการเริ่มวิชาสังคมศึกษา พ.ศ. 2475, 2480 และ 2493 และ 2501 นั้น ครูส่วนใหญ่พอใจประมวลการเริ่มวิชาสังคมศึกษา พ.ศ. 2493 สำหรับครูที่ไม่พอใจได้ให้เหตุผลว่าประมวลการเริ่มฉบับ พ.ศ. 2493 นั้น มีเนื้อหาหนักเกินไป ทำให้ต้องจัดกิจกรรมมากและเป็นเหตุให้สอนไม่ทันหลักสูตร นอกจากนั้นยังพบว่าครูส่วนใหญ่ชอบวิชาสังคมศึกษา และพยายามสอนให้ตรงจุดมุ่งหมายของบทเรียน แต่อย่างไรก็ตามครูส่วนใหญ่ยังมีความต้องการ

⁴ วณิช นพรัตน์ "การเคลื่อนไหวของประมวลการเริ่มวิชาสังคมศึกษาชั้นมัธยมปลาย พ.ศ. 2475-2501" วิทยานิพนธ์ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2502,

ที่จะได้รับคำแนะนำจากศึกษานิเทศก์เกี่ยวกับวิธีสอนสังคมศึกษาอีกด้วย ส่วนเรื่องการใช้
อุปกรณ์การสอนนั้นพบว่าจำนวนอุปกรณ์การสอน และความสะดวกในการนำมาใช้ในโรงเรียน
ต่าง ๆ มีปานกลาง ส่วนงานที่ครูมอบให้นักเรียนทำนั้น ส่วนใหญ่จะให้ไปอ่านหนังสือ
ประกอบการเรียนเองเอง และครูวิชาสังคมศึกษามีส่วนมากวิเคระห์โครงการสอนเท่านั้น วิชา
ดนตรีนั้น ยังไม่เคยเสนอให้มีการสอนวิชาสังคมศึกษาเป็นแบบหน่วยด้วย

ต่อมาใน พ.ศ. 2503 ธรรม์ เอ็กวิจิตร⁵ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ปัญหาและ
อุปสรรคในการใช้อุปกรณ์การสอนของครูโรงเรียนรัฐบาลในจังหวัดพระนคร ธนบุรี" วัตถุประสงค์
ของการวิจัยในครั้งนี้มีนักเพื่อสำรวจ วิเคราะห์ และสรุปอุปสรรคและอุปสรรคที่ครู
โรงเรียนรัฐบาลในจังหวัดพระนครและธนบุรีประสบในการใช้อุปกรณ์การสอน ตลอดจนเสนอ
แนะวิธีแก้ไขและส่งเสริมการใช้อุปกรณ์การสอนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ช้อนข้อได้มา
จากการส่งแบบสอบถามครูโรงเรียนรัฐบาลในจังหวัดพระนคร ธนบุรี 10 โรงเรียน รวมทั้ง
การสัมภาษณ์หัวหน้ากองอุปกรณ์การศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จากการวิจัยได้ค้นพบว่า
บริการอุปกรณ์การสอนที่โรงเรียนจัดเองนั้นมีอยู่เป็นจำนวนมาก และคุณภาพของบริการนี้
ก็อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนความสามารถในการใช้อุปกรณ์การสอนก็ปรากฏว่าครูส่วนมาก
สามารถใช้อุปกรณ์ประกอบการสอนอย่างใดคนหนึ่ง สำหรับสิ่งที่เป็นอุปสรรคต่อการใช้อุปกรณ์
การสอนก็คือการไม่มีเวลาเพียงพอแก่การเตรียม และความไม่สามารถหาอุปกรณ์ที่คิดต้องการ
ใช้ได้ จากปัญหาและอุปสรรคเหล่านี้เอง ธรรม์ เอ็กวิจิตร ได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า ควร
จะได้มีการปรับปรุงครูในโรงเรียน และในชุมชนชน ให้เห็นความสำคัญของอุปกรณ์การสอน
หาความร่วมมือจากแหล่งต่าง ๆ เกี่ยวกับการจัดหาอุปกรณ์ ที่สำคัญที่สุดก็คือครูจะของศึกษา
และฝึกฝนตนเองให้เกิดทักษะในการใช้อุปกรณ์ทุกประเภทรวมทั้งการฝึกสอนอย่างง่าย ๆ ไปด้วย

⁵ธรรม์ เอ็กวิจิตร "ปัญหาและอุปสรรคในการใช้อุปกรณ์การสอนของครูโรงเรียน
รัฐบาลในจังหวัดพระนครธนบุรี" วิทยานิพนธ์ คณะครุศาสตร์ ปีการศึกษา 2503, 106 หน้า

ในปีเดียวกันนี้ ราชี ทองสวัสดิ์ โคหำการวิจัยเรื่อง "การอบรมศีลธรรมและ
 พุทธศาสนาในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในทัศนคติของครู" วัตถุประสงค์ในการทำวิทยานิพนธ์
 ครั้งนี้เพื่อจะสำรวจว่าการอบรมศีลธรรมและพุทธศาสนาในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ของ
 โรงเรียนรัฐบาลชั้นนำในจังหวัดพระนครและธนบุรี โคหำเป็นการอย่างไรบ้าง และโดย
 เพียงใด ทั้งนี้เพื่อจะโคหำต่อของการศึกษาและการวิเคราะห์เห็นแนวปรับปรุงการ ระเบียบการสอน
 วิชาศีลธรรม และพุทธศาสนาในโรงเรียนให้โดยลดียิ่งขึ้น ราชี ทองสวัสดิ์ โคหำออกมาสำรวจ
 โดยวิธีสัมภาษณ์อาจารย์ใหญ่ และครูผู้สอนวิชาศีลธรรม และพุทธศาสนาในโรงเรียนชั้นนำ เพื่อ
 จะโคหำมาถึงทัศนคติและวิธีสอน โคหำอาจารย์ใหญ่และครูรวมมีใช้การสัมภาษณ์รวม 23 คน
 ในโรงเรียนชั้นนำ 8 แห่ง เป็นโรงเรียนชาย 4 แห่ง โรงเรียนหญิง 4 แห่ง โดยแยกแบบ
 สอบถามออกเป็น 2 ชุด คือ ชุดแรกสำหรับทำการสัมภาษณ์อาจารย์ใหญ่ และชุดที่ 2 สำหรับ
 ทำการสัมภาษณ์ครูผู้สอนวิชาศีลธรรมและพุทธศาสนาในจำนวน 23 คน นี้ สัมภาษณ์ เป็น
 อาจารย์ใหญ่ของโรงเรียนชั้นนำทั้ง 8 โรงเรียน เป็นชาย 4 คน และหญิง 4 คน และเป็น
 ครูสอนวิชาศีลธรรม 15 คน เป็นชาย 7 คน และ หญิง 8 คน ราชี ทองสวัสดิ์ โคหำสรุปของ
 การวิจัยเรื่องนี้ไว้ว่า อาจารย์ใหญ่ และครูสอนวิชาศีลธรรมส่วนใหญ่ของการให้มักเรียนรูจักนำ
 สิ่งที่ได้รับจากการอบรมสั่งสอนตนไปปฏิบัติ เพื่อจะอยู่ในสังคมโดยดี จึงมีความจำเป็นที่จะ
 ต้องจัดให้นักเรียนมีโอกาสใกล้ชิดกับศาสนาตั้งแต่เด็ก เพื่อในศาสนาโคหำช่วยสอนเกาจิตใจ
 ให้เป็นศนคติ การสำรวจแสดงว่าในเรื่องความคณคติหำการสอนวิชาศีลธรรมและพุทธศาสนานั้น
 อาจารย์ใหญ่หลายคนเลือกโคหำสอนโดยถือเอาวิธีเป็นเกณฑ์ ในเรื่องที่จะหำให้การสอนวิชานี้
 โดยอศนนั้น หังอาจารย์ใหญ่และครูสอนมีความเห็นตรงกันว่าควรใช้อุปกรณประกอบการสอน
 แต่เนื่องจากอุปกรณการสอนสำหรับวิชานี้หายาก จึงเป็นเหตุให้ครูหำสอนใช้อุปกรณการสอน
 น้อยกว่าวิชาอื่น ๆ หังครูเองก็ไม่เคยเชิญวิทยากรมาช่วยสอนเลย นอกจากทางโรงเรียน
 จะเป็นฝ่ายเชิญมาให้ความรู้แก่นักเรียนรวม ๆ กันไปเพียงปีละ 1-2 ครั้งเท่านั้น และครูสอน

⁶ราชี ทองสวัสดิ์ "การอบรมศีลธรรมและพุทธศาสนาในโรงเรียนชั้นนำมัธยมศึกษาตอน
 ต้นในทัศนคติของครู" วิทยานิพนธ์ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2503,
 99 หน้า.

ในแง่ความรู้จากการอ่านหนังสือ มีครูเพียงจำนวนน้อยที่ไปติดตามจากผู้มีความรู้หรือผู้มีประสบการณ์มาโดยตรง ในเรื่องการวัดผลปรากฏว่าครูสอนยังคงทำการวัดผลจากข้อเขียนเพียงอย่างเดียว มีโทษว่าการวัดผลทางคามความประพฤติหรือทัศนคติ ในเรื่องหลักสูตร อาจารย์ใหญ่ส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่าเนื้อหาของหลักสูตรทั้ง 3 ปีซ้ำกัน เนื้อหาในหลักสูตรและหนังสือแบบเรียนยากเกินระดับความเข้าใจของเด็ก จึงมีผลให้นักเรียนเมื่อพยายามและทำใ้การสอบไม่ได้ผลเต็มที่ นอกจากนี้การจัดสอนวิชาศีลธรรมและพุทธศาสนามีเพียง 1 ชั่วโมงใน 1 สัปดาห์นั้น นอกไม่เพียงพอต่อการที่จะอบรมเด็กให้เกิดผลดี เพราะจะตองศึกษาผลล้นๆ ออกเวลา สำหรับคณะวิชาศีลธรรมก็ยังเป็นการในคะแนนความที่หลักสูตรกำหนดไว้ได้ โดยไม่มีการให้คะแนนความประพฤติ นอกจากนี้อาจารย์ใหญ่ส่วนใหญ่ยังเห็นว่า การที่เด็กมีความประพฤติดีของนั้น ส่วนใหญ่มีสาเหตุเนื่องมาจากตัวเด็กเอง ส่วนสาเหตุนี้มาจากผู้ปกครองมีเพียงส่วนน้อยเท่านั้น ภาส ทองสวัสดิ์ โทให้ข้อเสนอแนะว่า ควรจะให้มีการอบรมครูสอนวิชาศีลธรรมบ่อย ๆ เพื่อเพิ่มพูนความรู้และปรับปรุงวิธีการสอนให้ดีขึ้น

ใน พ.ศ. 2504 สนิท เข็มเป็นสุข? โททำการวิจัยเรื่อง "จิตพิภพประวัติศาสตรสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจทัศนคติและความสนใจของครูและนักเรียนที่มีต่อวิชาประวัติศาสตร์ในโรงเรียนที่ศึกษาอยู่ในพระนครและธนบุรี นอกจากนี้ยังเพื่อจะโต้สำรวจว่าครูใช้วิธีใดที่จะช่วยให้นักเรียนที่ไม่สนใจในวิชาประวัติศาสตร์บังเกิดความสนใจเพื่อเป็นแนวทางในการหาข้อบกพร่องและเสนอแนะวิธีการที่จะนำไปใช้ในการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการจัดพิภพวัดในโรงเรียน และสนับสนุนให้มีการจัดตั้งพิภพวัดโรงเรียนแพร่หลายขึ้นอีกด้วย ในการวิจัยครั้งนี้ สนิท เข็มเป็นสุข

? สนิท เข็มเป็นสุข "จิตพิภพประวัติศาสตรสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา" วิทยานิพนธ์ คณะครูศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2504, 68 หน้า

โคสนคณาจากหนังสือที่เกี่ยวกับการจัดพิพิธภัณฑ์ การทำอุปกรณ์การสอน หลักสูตร และแบบเรียน
ที่ใช้ในระดับมัธยมศึกษา ตลอดจนโคลงบดามจากภูมิความรู้ทางศาสน์ต่อประชาชนด้วยกัน นอกจากนี้
นี้ยังได้ทำการสำรวจโรงเรียน 6 แห่ง ทั้งโรงเรียนรัฐบาล และ โรงเรียนราษฎร์ ในจำนวน
นี้เป็นโรงเรียนในโครงการปรับปรุงประเภทละ 2 แห่ง ผลปรากฏว่ามีโรงเรียนเพียง 2 แห่ง
เท่านั้นที่มีพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ คือ โรงเรียนยานะพันธ์วิทยา และ โรงเรียนสตรีมหาพฤฒาราม
อย่างไรก็ตามครูทุกคนมีความต้องการที่จะมีพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ เพื่อช่วยในการสอนประวัติ-
ศาสตร์โดยอ้อมยิ่งกว่าที่เป็นอยู่ในขณะนี้ สมิต เป็นเป็นสุข โคโหรอเสนอแนะไว้ว่า ครูควรพา
นักเรียนไปชมโบราณวัตถุสถานที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์อย่างน้อยหนึ่งครั้ง ส่วนใน
เรื่องเนื้อหาวิชาที่สมควรจะให้นักเรียนค้นคว้าจากหนังสือเพียงเล่มเดียว แต่การฝึกฝึกให้นัก-
เรียนรู้จักศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองและวิจารณ์ผลของการค้นคว้าเหล่านั้นด้วย ถ้าทำได้
โรงเรียนควรที่จะจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์สำหรับโรงเรียนขึ้น นอกจากนี้กระทรวงศึกษาธิการ
ควรสนับสนุนหรือริเริ่มให้จัดตั้งพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ขึ้นในโรงเรียน อย่างน้อยที่สุดก็อาจจัดเป็น
แบบรวมกลุ่มโรงเรียนหรือภาคการศึกษา หรือเป็นแบบพิพิธภัณฑ์เคลื่อนที่โดยเปิดโอกาสให้ครู
นักเรียนเข้าชมหรือมีบริการในครูอื่นใด เช่นเดียวกับห้องสมุดเคลื่อนที่ และเพื่อให้เกิดผลดีควร
มีการอบรมครูและนักเรียนเกี่ยวกับการใช้ของพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ เกี่ยวกับวิธีจัด การดูแล
ไม่ให้เสียหาย หรือ สูญหาย ที่สำคัญที่สุดก็คือ โรงเรียนอาจฝึกซ้อมความร่วมมือจากชุมชนและ
ผู้ปกครองทั้งในด้านการบริจาค การให้อิน และการให้ความรู้เกี่ยวกับสิ่งที่เป็นโบราณวัตถุหรือ
โบราณสถานในประวัติศาสตร์ ครูควรคำนึงอยู่เสมอว่าการที่จะให้นักเรียนเกิดความเข้าใจ
จำบทเรียนได้แม่นยำ และมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาประวัติศาสตร์ นั้นจะต้องเปิดโอกาสให้นักเรียน
ได้เข้าชมพิพิธภัณฑ์ที่จัดตั้งขึ้นในมากที่สุดด้วย

ในปีเดียวกันนี้ สมศรี สุวรรณภินทร์⁸ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การสำรวจอุปกรณ์การ
สอนวิชาสังคมศึกษาในโรงเรียนรัฐบาลส่วนกลางประจำปี 2504" โดยนำวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจ

⁸ สมศรี สุวรรณภินทร์ "การสำรวจอุปกรณ์การสอนวิชาสังคมศึกษาในโรงเรียนรัฐบาล
ส่วนกลาง" วิทยานิพนธ์ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2504, 45 หน้า

อัตราส่วนระหว่างจำนวนนักเรียนกับอุปกรณ์การสอนวิชาสังคมศึกษาว่าไปอย่างไร และเพื่อศึกษาทัศนคติ ปัญหา และอุปสรรคในการใช้อุปกรณ์การสอนวิชาสังคมศึกษา ตลอดจนปริมาณการใช้อุปกรณ์ที่มีอยู่โดยเฉลี่ยด้วย เพื่อจะได้หาทางแก้ไขหรือปรับปรุงให้เกิดประโยชน์ในการสอนมากยิ่งขึ้น สมศรี สุวรรณภณิน⁹ ได้ดำเนินการวิจัยโดยออกแบบสอบถามตามครูในโรงเรียนรัฐบาล 9 โรงเรียน ของการสำรวจหาจำนวนและชนิดของอุปกรณ์ยังมีไม่เพียงพอ และที่สำคัญที่สุดก็คือตัวครูเองยังไม่มีความพร้อม ไม่มีความสามารถที่จะใช้อุปกรณ์การสอนได้ สมศรี สุวรรณภณิน⁹ ได้เสนอแนะว่า ควรจัดให้มีการสัมมนา และอบรมวิชาสังคมศึกษาแก่ครูที่สอนวิชาสังคมศึกษา เพื่อเป็นการแก้ปัญหาเกี่ยวกับความรู้และทัศนคติของครู โรงเรียนจึงควรถือเป็นหน้าที่ที่จะจัดบริการให้แก่ครู รวมทั้งจัดงบประมาณเพื่อใช้จ่ายเพื่อการนี้ด้วย ส่วนปัญหาเรื่องสถานที่เก็บรักษาให้ปลอดภัยนั้น ถ้าหากว่าโรงเรียนใดไม่มีห้องสังคมศึกษาโดยเฉพาะ ก็อาจใช้มุมใดมุมหนึ่งของห้องสมุดเป็นที่เก็บรักษาอุปกรณ์ นอกจากนี้ในแต่ละห้องเรียนควรมีหนังสือที่สอดแทรกเนื้อหาเพื่อให้โรงเรียนอื่น ๆ ยืมได้ เช่น ทีวีขาวดำ เป็นคน สมศรี สุวรรณภณิน⁹ ยังได้เสนอแนะเรื่องการใช้บุคคลากรในโรงเรียนให้เกิดประโยชน์ด้วย เช่น ครูสอนศิลปศึกษา เป็นต้น

ในปีเกิดวทศนี้ ชีรีบ ปาหอเวีย⁹ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การใช้อุปกรณ์ในการสอนประวัติศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1" โดยมี วัตถุประสงค์ที่จะสำรวจการใช้อุปกรณ์การสอนวิชาประวัติศาสตร์ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และศึกษาว่าครูผู้สอนได้ดำเนินการสอนให้เป็นไปตามความมุ่งหมายของหลักสูตรมากน้อยเพียงใด ครูใช้ใช้อุปกรณ์การสอนอะไรบ้างหรือไม่และได้ผลมากน้อยเพียงใด ชีรีบ ปาหอเวีย ได้ดำเนินการวิจัยโดยสังเกตการสอนวิชานี้ในโรงเรียน 4 แห่ง คือ โรงเรียนรัฐบาล (หญิง) โรงเรียนราษฎร์ (ชายศึกษา) โรงเรียนมัธยมสาธิต วิทยาชัยครู และโรงเรียนมัธยมสาธิตวิทยาชัยวิชาการศึกษา อย่างละ 1 โรงเรียน โดยการวิจัยปรากฏว่า ครูผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ส่วนใหญ่เป็นครูสอนวิชานี้เป็นประจำอยู่ประมาณ 35 ปี มีความรู้ บุคลิกภาพ อารมณ์ดีพอสมควร และมีความสนใจ

⁹ชีรีบ ปาหอเวีย "การใช้อุปกรณ์ในการสอนประวัติศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1" วิทยานิพนธ์ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2504, 78 หน้า

คือนักเรียนปานกลาง ส่วนในเรื่องของอุปสรรคการสอบนั้น ครูไม่ใคร่เห็นประโยชน์ของการ
ใช้อุปสรรคการสอบนัก ทั้งยังไม่ทราบวิธีใช้อุปสรรคหรือวิธีผลิตอุปสรรคง่าย ๆ ขึ้นใช้เพื่อ
ประกอบการสอนให้เกิดผลดี ส่วนวิธีการสอบนั้น ครูยังใช้วิธีสอบแบบบรรยายเป็นหลักใหญ่
ทั้ง ๆ ที่เปลี่ยนมาใช้หลักสุตรมัธยมศึกษาตอนต้น ฉบับ พ.ศ. 2503 แล้วก็ตาม ขี้น ปาพอเว็บ
โคในขอเสนอแนะไว้ว่า อุปสรรคการสอบจะใช้ประโยชน์ก็เมื่อครูมีความเข้าใจเป็นอย่างดี
ถึงหลักและวิธีใช้อุปสรรคการสอบนั้น ๆ ครูจะต้องมีความรู้ทางจิตวิทยาการเรีบนร จะ
ต้องมีทักษะในการใช้วัสดุและเครื่องมือโสภณศึกษาค้นคว้าต่าง ๆ โดยฝึกฝนตนเองหรือเข้าร่วม
การอบรมอยู่เสมอ เนื่องจากอุปสรรคแต่ละอย่างย่อมต้องการวิธีใช้แตกต่างกัน และถึงก็ควร
คำนึงถึงมากที่สุดก็คือครูควรจะต้องรู้จักผลิตอุปสรรคการสอบง่าย ๆ ขึ้นใช้ นอกจากนั้นยังจะ
ต้องมีทักษะในการเลือกและประเมินคุณค่าของอุปสรรคอีกด้วย

ใน พ.ศ. 2505 อารีรัตน์ สุกเมธ¹⁰ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การศึกษาภูมิศาสตร์
และประวัติศาสตร์นอกสถานที่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดพระนคร-ธนบุรี"
วัตถุประสงค์ในการวิจัยเรื่องนี้ก็เพื่อจะศึกษาถึงวิธีการที่ทำให้การศึกษาวិชาภูมิศาสตร์-ประวัติ-
ศาสตร์นอกสถานที่เป็นผลแก่นักเรียนมากที่สุด เพื่อเป็นการแก้ทัศนคติที่ผิด ๆ ของคนโดยทั่วไป
เกี่ยวกับความมุ่งหมายของการศึกษานอกสถานที่ ตลอดจนเป็นกอร์สนับสนุนให้การเรีบนการ
สอนแบบใหม่โดยลึกลับยิ่งขึ้น ในการวิจัยครั้งนี้ อารีรัตน์ สุกเมธ ได้ส่งแบบสอบถามถามนักเรียน
ทั้งโรงเรียนรัฐบาล โรงเรียนราษฎร์ และโรงเรียนสาธิต รวม 8 โรงเรียน ผลปรากฏ
ว่านักเรียนส่วนมากเคยไปศึกษาภูมิศาสตร์-ประวัติศาสตร์นอกสถานที่เพียงปีละครั้ง หรือไม่
เคยไปเลย ในกรณีนี้ โรงเรียนจัดหาไปศึกษานอกสถานที่นั้น นักเรียนที่ไปร่วมค่ายทุกครั้ง
มีถึง เก้าสิบเปอร์เซ็นต์ และมีนักเรียนเป็นจำนวนน้อยมากที่ไม่เคยไปร่วมค่ายเลย สำหรับ
ระยะเวลาที่ใช้ในการไปศึกษานอกสถานที่นั้น ส่วนมากไปกลับภายในวันเดียว ซึ่งทำให้นักเรียน

¹⁰ อารีรัตน์ สุกเมธ "การศึกษาภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์นอกสถานที่ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดพระนคร-ธนบุรี" วิทยานิพนธ์ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหา-
วิทยาลัย ปีการศึกษา 2505, 67 หน้า

ไม่มีโอกาสศึกษาด้านอื่นอย่างทั่วถึงและจริงจัง เพราะมีเวลาน้อยและต้องรีบเร่งเกินไป
 พานะสำหรับเค็มต่างไม่สะดวกพอ ปรากฏว่ามีนักเรียนประมาณ 70 เปอร์เซ็นต์อยากไป
 โรงเรียนจัดการศึกษานอกสถานที่เพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตามมีสิ่งที่น่าสนใจก็คือ ทุกโรงเรียนที่
 ทำการวิจัยครั้งนี้ไม่เคยประเมินผลของทวิวิชันภายหลังจากการไปศึกษานอกสถานที่แล้ว นอกจาก
 จากการให้นักเรียนเขียนรายงานเท่านั้น อย่างไรก็ตามก็ อารีรัตน์ ศุภเมธี ได้ให้ข้อเสนอแนะ
 ไว้ว่า ในการที่จะพานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่แต่ละครั้งจะคงให้นักเรียนได้ทราบถึง
 ความมุ่งหมายอย่างชัดเจน โดยอาจจัดให้มีการปฐมนิเทศเกี่ยวกับสถานที่ที่จะไปเสียก่อน
 ส่วนการที่จะจัดให้ได้ดีเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับความร่วมมือของทุกฝ่ายทั้งครูและนักเรียนควร
 กำหนดระยะเวลาในการไปศึกษานอกสถานที่ทุกครั้งและกำหนดเวลาให้พอเหมาะ เพื่อ
 นักเรียนจะได้ศึกษาอย่างทั่วถึง อารีรัตน์ เกินไปนักเรียนก็ไม่เห็นประโยชน์ของการไป
 ศึกษานอกสถานที่เท่าที่ควร ขณะเดียวกันครูจะคงพยายามควบคุมให้นักเรียนตรงต่อเวลา
 ทัศนคติหมายกันไว้ด้วย สำหรับการควบคุมรักษาความปลอดภัย ครูจะคงระมัดระวังมิให้เกิด
 ความประมาท ซึ่งทำให้เกิดอันตรายแก่นักเรียนได้ เรื่องพานะโดยสารสำหรับนักเรียนนั้น
 ถ้าหากใครกระหว่งศึกษาธิการควรจะมีบริการรถโดยสารศึกษาเข้าไปในราคาถูกลง หรือมีเงินนั้นก็ควร
 ตั้งสมาคมของเที่ยวเพื่อการศึกษาขึ้นอย่างในต่างประเทศ เช่นในประเทศอังกฤษมีสมาคม
 เรียกว่า " The School Journey Association " แลถ้าโรงเรียนสามารถจัดหา
 รถของโรงเรียนเองก็จะทำให้ทุนค่าใช้จ่ายน้อยลงและมีความสะดวกยิ่งขึ้น

ใน พ.ศ. 2505 นี้เช่นกัน สิริวิรินทร์ ชูนำพล¹¹ ได้ทำการสำรวจเกี่ยวกับ
 "การสอนสังคมศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนปรับปรุงของกรมวิสามัญศึกษา 4
 โรงเรียน" การสำรวจครั้งนี้ใช้การสังเกตการสอนวิชาสังคมศึกษาในโรงเรียนของโครงการ
 ปรับปรุง นอกจากนี้การสำรวจปรากฏว่าการสอนวิชาสังคมศึกษาของโรงเรียนปรับปรุงนั้นจัดว่าอยู่ใน
 ในเกณฑ์ แต่การใช้อุปกรณ์และกิจกรรมบางอย่างจะต้องแก้ไขเพิ่มเติม

¹¹ สิริวิรินทร์ ชูนำพล "การสำรวจการสอนสังคมศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นใน
 โรงเรียนปรับปรุงของกรมวิสามัญศึกษา 4 โรงเรียน" วิทยานิพนธ์ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2505, 80 หน้า

ต่อมาในปี พ.ศ. 2506 ภัทรพร หิตยรัชชา¹² ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความช่วยเหลือทางคำวิชาการที่ครูสอนสังคมศึกษาต้องการ" ภัทรพร หิตยรัชชา ได้ทำการวิจัยโดยส่งแบบสอบถามตามครูที่สอนวิชาสังคมศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และปีที่ 5 ของโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ ประเภทละ 18 โรงเรียน ผลของการวิจัยครั้งนี้ปรากฏว่าครูที่สอนวิชาสังคมศึกษาทั่วไป มีความต้องการที่จะมีส่วนร่วมในการนำหลักสูตรและประมวลการสอนวิชาสังคมศึกษา เพื่อจะได้มีโอกาสในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และเสนอปัญหาต่างๆ อย่างไรก็ตาม ครูส่วนใหญ่ต้องการให้มีการอบรมวิชาสังคมศึกษามีละครั้ง นอกจากนี้ครูส่วนมากยังมีความตั้งใจที่จะรับฟังและปฏิบัติตามคำแนะนำของศึกษานิเทศก์ ทั้งนี้ต้องการให้มีการปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับหนังสือแบบเรียนใหญ่ของและสอดคล้องกับหลักสูตรฉบับปัจจุบันไม่มีความวิตกสาคงทั้งในชั้นเนื้อเรื่อง ตัวสะกด ตัวเลข สถิติ ทั้งครูสังคมศึกษายังเสนอให้ศึกษานิเทศก์จัดเอกสารที่เป็นศูนย์รวมข่าวให้ความรู้ และตอบปัญหาทางวิชาสังคมศึกษาแจกโรงเรียน ทั้งนี้ต้องการให้โรงเรียนจัดของสังคมศึกษาเพื่อความสะดวกในการสอนและการเก็บอุปกรณ์การสอนเพื่อให้เกิดประโยชน์ที่สุด ภัทรพร หิตยรัชชา ได้ให้ข้อเสนอแนะว่าครูที่สอนวิชาสังคมศึกษาควรมีชั่วโมงสอนไม่เกินสี่คาบละ 14 ชั่วโมง เพื่อจะได้มีเวลาสำหรับเตรียมการสอนและการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม

ในปีเดียวกันนี้เอง พราวมาศ หักคานนท์¹³ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-2" โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะค้นหาปัญหาที่แท้จริงพร้อมทั้งสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาของการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ ปีที่ 2 เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการนำไปแก้ไขและปรับปรุงหลักสูตรและการสอนของครู ผลของการวิจัยอาจสรุปได้ว่า นักเรียนเมื่อหน่ายบางวิชาในหมวดสังคมศึกษา

¹² ภัทรพร หิตยรัชชา "ความช่วยเหลือทางคำวิชาการที่ครูสอนวิชาสังคมศึกษาต้องการ" วิทยานิพนธ์ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2506, 94 หน้า

¹³ พราวมาศ หักคานนท์ "ปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-2" วิทยานิพนธ์ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2506, 86 หน้า

และไม่สนใจเท่าที่ควร เพราะหลักสูตรโรงเรียนมัธยมใช้หลักสูตรแบบวิชาชอบ ทำให้ความ
 เกี่ยวพันระหว่างวิชามันน้อย การเรียนของนักเรียนจึงไม่ค่อยเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ปัญหา
 ที่สำคัญตรงลงมาที่คนสอนคือ การขาดอุปกรณ์การสอน ทำให้นักเรียนไม่เข้าใจไม่เรียนใครเพียง
 พอ นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 2 ส่วนใหญ่ชอบวิชาในหมวดสังคมศึกษามากที่เรียนอยู่ในชั้น
 ประถมศึกษา และนักเรียนส่วนใหญ่ชอบวิชาประวัติศาสตร์มากที่สุด เพราะชอบไคละแมนนี่
 ซึ่งนักเรียนเหล่านั้นได้เคยชวาทที่ชอบไคละแมนนี่เพราะอาจารย์สอนเข้าใจดี นักเรียนส่วนใหญ่
 ไม่ชอบวิชาหน้าพิลเมือง เพราะนักเรียนชอบไคละแมนนี่ดี ซึ่งนักเรียนเหล่านั้นได้เคยชวาท
 ที่ชอบไคละแมนนี่ดี เพราะนักเรียนไม่เข้าใจสิ่งที่อาจารย์สอน นักเรียนหญิงชอบวิชาที่สพรรม
 ปานกลาง นักเรียนชายชอบวิชาภูมิศาสตร์ปานกลาง และไม่มีวิชาในหมวดสังคมศึกษาที่นักเรียน
 ไม่ชอบเลย คราวมาสอบ ศึกษานนท์ ไคให้ข้อเสนอแนะว่า ครูจะต้องปรับปรุงตัวเองอยู่เสมอ
 ทั้งในด้านเนื้อหาและวิธีสอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการสอนควรจะให้สัมพันธ์กับวิชาอื่น ๆ
 เพื่อให้ความเข้าใจของนักเรียนเกี่ยวเนื่องกัน ทั้งครูยังควรชี้ให้นักเรียนเห็นความสำคัญของ
 วิชาที่สอนจนสามารถนำวิชาที่ไม่ใช่ให้เป็นประโยชน์ได้ ครูจะต้องพยายามไม่ให้การสอนเป็น
 หน้าสนใจและเหมาะสมกับความสามารถของนักเรียนโดยใช้อุปกรณ์การสอนช่วยโดยคำนึงถึงว่า
 อุปกรณ์การสอนนั้น ๆ จะต้องให้เหมาะสมกับวัยและวัยของนักเรียน ทั้งยังควรจัดกิจกรรม
 เสริมหลักสูตรขึ้น เช่น ชุมนุมสังคมศึกษา ฯลฯ ถ้าทำได้ทางโรงเรียนควรจัดหาหนังสือประกอบ
 เพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสค้นคว้าวิชาที่ไม่ใช่เพียงสอดคล้องกับจำนวนนักเรียน ตลอดจนจัดหาอุปกรณ์การ
 สอนแก่ครูหรือมีคณะนักครุชอกคำไข้จายในการที่ครูผลิตอุปกรณ์ช้เองด้วย ส่วนกระทรวง
 ศึกษาธิการก็ควรปรับปรุงหลักสูตรวิชาสังคมศึกษาให้เหมาะสมกับความสนใจและความสามารถ
 ของนักเรียนในแต่ละระดับชั้น และควรจัดอบรมครูที่สอนวิชาสังคมศึกษาให้มี เพื่อจะให้ได้
 ใจทราบถึงนโยบาย ตลอดจนวิธีการที่ถูกต้องแก่ครูที่สอนวิชาแต่ละคน นอกจากนี้กระทรวง
 ศึกษาธิการยังควรสนับสนุนให้โรงเรียนมัธยมทุกแห่งมีห้องสมุดของตนเองขึ้นอีกด้วย

ต่อมาในปี พ.ศ. 2508 จิตรบุษยาม เยาว์ณา¹⁴ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การสำรวจปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการสอนวิชาสังคมศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น" วัตถุประสงค์ในการทำการวิจัยครั้งนี้เพื่อรวบรวมปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการสอนวิชาสังคมศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสายสามัญว่ามีอะไรบ้างและมีมากน้อยเพียงใด ในการดำเนินการวิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังครูและนักเรียนในโรงเรียนต่าง ๆ ทั้งในโรงเรียนรัฐบาล โรงเรียนราษฎร์ โรงเรียนสาธิต และโรงเรียนในโครงการปรับปรุงของกรมวิสามัญศึกษาในจังหวัดพระนครและธนบุรี จำนวนประชากร 400 คน เป็นครู 100 คน ใน 20 โรงเรียน คือ เป็นโรงเรียนรัฐบาล (ชาย หญิง และสหศึกษา) 8 โรงเรียน โรงเรียนราษฎร์ (ชาย และหญิง) 8 โรงเรียน โรงเรียนสาธิต (สหศึกษา) 2 โรงเรียน และโรงเรียนในโครงการปรับปรุงของกรมวิสามัญศึกษาอีก 2 โรงเรียน ส่วนจำนวนประชากรที่เป็นนักเรียนอีก 300 คน ใน 10 โรงเรียนที่เลือกนักเรียนในโรงเรียนรัฐบาล (หญิงและชาย) 4 โรงเรียน โรงเรียนราษฎร์ (หญิงและชาย) 4 โรงเรียน โรงเรียนสาธิต (สหศึกษา) 2 โรงเรียน และ โรงเรียนในโครงการปรับปรุงของกรมวิสามัญศึกษาอีก 2 โรงเรียน แล้วจึงนำแบบสอบถามที่ครูนักเรียนจากครู และนักเรียนมาวิเคราะห์ผลโดยคิดเป็นร้อยละแล้วเสนอออกมาในรูปของตาราง

ผลของการวิเคราะห์ครั้งนี้ปรากฏว่า วิธีสอนของครูยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควรเป็นอันว่า โรงเรียนเมื่ออุปกรณ์การสอนน้อย และยังไม่ใคร่ขันสนมัย ครูมีงานสอนมากเกินไปจนหาเวลาไม่พอเวลาเตรียมการสอน หรือใคร่รับการอบรมมากเท่าที่ควร ส่วนวิธีสอนก็ยังไม่ปรากฏว่าไม่มีใครให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมตลอดจนนักเรียนไม่ได้รับการฝึกทักษะให้ครบทุกคน โรงเรียนจัดหนังสือเพื่อให้นักเรียนได้อ่านความน้อยเกินไป ส่วนใหญ่ไม่มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร มีเพียงส่วนของเท่านั้นที่โรงเรียนมีชุมนุมสังคมศึกษา เพื่อให้ครูและนักเรียนได้ร่วมมือกันจัดกิจกรรมต่าง ๆ เป็นการส่งเสริมการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาให้ดียิ่งขึ้น

¹⁴ จิตรบุษยาม เยาว์ณา "การสำรวจปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการสอนวิชาสังคมศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น" วิทยานิพนธ์ คณะบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2508, 231 หน้า.

ดังนั้น จิตรบุษยาม เยาววัฒนา จึงได้ขอเสนอแนะว่า การที่จะปรับปรุงในการสอนวิชา สังคมศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่อื่นต่อไปนั้น จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่าย เช่น ภาครัฐจะจัดหาทางปรับปรุงบุคลากร และวิธีสอนของคนให้ดีขึ้น ตลอดจน หน่วยงานการศึกษาความรู้อยู่เสมอ กระทรวงศึกษาธิการก็จะกองจัดอบรมครู ปรับปรุงหลักสูตร ปรมาสารการสอนและแบบเรียนให้ดีขึ้นและเหมาะสมยิ่งขึ้น โรงเรียนก็จะก่อให้เกิดความช่วยเหลือ ในการจัดบริการต่าง ๆ สำหรับครูโดยจัดหาหนังสือสำหรับศึกษาค้นคว้า จัดหาอุปกรณ์การ-สอน ตลอดจนส่งเสริมให้ครูมีความรู้มากขึ้นทุกวิถีทาง

นอกจากนี้ยังมีการวิจัยที่เกี่ยวกับวิชาสังคมศึกษาในต่างประเทศอีกหลายเรื่อง การวิจัยซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้ คือ

การวิจัยเรื่อง "Improving The Program of Citizenship Education Through The Social Studies in New South Wales Schools" ของ Les Mc Kenzie James Gordon¹⁵ โคฟาร์ธในปี ค.ศ. 1958 ปัญหาในการวิจัยครั้งนี้มุ่งที่จะปรับปรุงหลักสูตรแบบที่เรียกว่า functional curriculum โรงเรียนทำหน้าที่รับผิดชอบในการสร้าง และพัฒนาคุณภาพระดับบุคคล ซึ่งเป็นด้านที่ครอบครัวและสถานบันอื่นปล่อยปละละเลยมิได้จัดทำ ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้พิจารณาถึงการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมที่ปรากฏเด่นชัด ในระยะหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ตลอดจนถึงบทบาทของการศึกษาค้นคว้า Gordon ได้พิจารณา และสำรวจหลักสูตรประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ตลอดจนขอชมเชยของความสำเร็จเปลี่ยนแปลง นอกจากนี้ยังได้สำรวจโครงการศึกษาเกี่ยวกับหน้าที่พลเมืองคิรองสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นโครงการที่จัดทำ เพื่อทดลองหลักสูตรวิชาสังคมศึกษาในนิวเซาท์เวลส์ โดยได้สำรวจและเปรียบเทียบทัศนคติของ ครู นักเรียน และผู้ร่วมดำเนินงานอเมริกันเกี่ยวกับโครงการและการสอนแบบหน่วยซึ่งถึง ความสำเร็จของวิชาหน้าที่พลเมือง จากการสำรวจและค้นคว้าดังกล่าว เห็นว่าหลักสูตรนิวเซาท์เวลส์

¹⁵Gordon, Les Mc Kenzie, James, Stanford University, Improving The Program of Citizenship Education Through The Social Studies in New South Wales Schools, Dissertation Abstract, Vol XIX, No. 9, 1960, P.2267, 400 pages

นั้นมีทางปรับปรุงได้อีกมาก จึงได้ทำข้อเสนอแนะไว้หลายประการ ที่เกี่ยวข้องกับและใช้ได้ในประเทศไทยพอสรุปได้ดังต่อไปนี้คือ

1. ควรจัดโรงเรียนมัธยมเป็นแบบประสม
2. ควรจัดโรงเรียนเป็นแบบสหศึกษา
3. ควรพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างภาควิชาที่จัดสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา
4. ควรพิจารณาถึงปัญหาการต่อเนื่องระหว่างระดับชั้น
5. ควรนำเอา homeroom เข้ามาใช้ในทุกระดับชั้นของโรงเรียนมัธยม
6. ควรกระตุ้นให้ได้รับความริเริ่มใฝ่มากขึ้น ในการคิดแปลงหลักสูตรให้เหมาะสมกับท้องถิ่น
7. ควรขยายบริการแนะแนวและให้คำปรึกษา
8. ควรพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนให้ดีขึ้น
9. ควรจัดสอบวิชาเกี่ยวกับกระบวนการกลุ่มและความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมต่าง ๆ ขึ้นในวิทยาลัยปีกศักรทั้งหมด

นอกจากนี้ ยังมีข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงการศึกษาหน้าที่ของเมืองโคบีให้ผนวกวิชาสังคมศึกษา พอสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. วิชาสังคมศึกษาควรจะเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนของเด็กในโรงเรียนมัธยม ปัจจุบันปรากฏว่า ปริมาณการศึกษาวิชาสังคมศึกษาไม่ได้ส่วนสำคัญระดับชาติปัญหา เป็นไปในทางไม่ส่งเสริมความสามารถทางสมองของเด็ก
2. ควรใ้มีการจัดสร้างอุคมคติของชาวออสเตรเลียขึ้น
3. ควรมีการพัฒนาสังคป์ (Concept) เกี่ยวกับ "A Mission of Australia" ตามแนวของ "The Mission of America"
4. ควรมีการจัดตั้งโครงการศึกษาหน้าที่พลเมืองขึ้นที่มหาวิทยาลัยซิดนีย์ นิวอิงแลนด์ และวิทยาลัยครู
5. ควรคิดแปลงและนำมาใช้ซึ่งการศึกษาคุณค่าของรัฐ Kansas มลฑลของใช้กับนักเรียน ซึ่งได้สมเลือกมาเป็นตัวแทนจากเมืองใหญ่ ๆ ของนิวเซาท์เวสต์

6. มีการศึกษามอบ Detroit Citizenship ^๔ ใน New Castle

หรือ Wollongong

7. นักเรียนปัทศิศครูทุกคนควรได้รับการฝึกฝนเทคนิคการสอนแบบหน่วยและการสอนแบบโครงการทั้งในค่านพณฐิและค่านปฏิภติ

Gordon มีความคิดเห็นว่า โรงเรียนในรัฐนิวเซาท์เวอล์ นั้น มีรากฐานทางวิชาการที่อยู๋แล้ว ถ้าหากได้เพิ่มโปรแกรมการศึกษาหน้าท้พลเมืองตามแนวทางที่ได้นะนำไว้ข้างคนี้ ก็จะทำให้มีหลักสูตรที่สมคุษกับคั้น อันจะมีผลให้เด็กชาวออสเตรเลียได้มีบทบาทอย่างเข้มแข็ง และสร้างสรรอยู่ในสังคมที่ก้าวอ้งมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

ต่อมาในปี ค.ศ. 1960 ได้มีผู้ทำการวิจัยเกี่ยวกับเรื่องของวิชาสังคมศึกษาอีก คือ Ralph Lee White¹⁶ เป็นการวิเคราะห์หลักสูตรปัทศิศครูสาขาวิชาสังคมศึกษา ในชื่อเรื่องว่า "An Analysis of The Social Studies Teachers Education Curriculum in Selected Tennessee Institutions" ความมุ่งหมายของการวิจัยเรื่องนี้มีอยู่ 2 ประการ คือ

1. เพื่อวิเคราะห์หลักสูตรปัทศิศครูสาขาวิชาสังคมศึกษาในแง่การกำหนดให้เรียนวิชานี้ และขอเสนอแนะพัฒนากรรมการศึกษาประจำรัฐเพนเนสซี และสภาสังคมศึกษาแห่งชาติไว้ร่วมกันจัดทำขึ้น
2. เพื่อพิจารณาว่าสิ่งกั้เกบวกับวิชาประวัติศาสตร์อเมริกากับวิชาเศรษฐศาสตร์อเมริกาซึ่งคณะศาสตราจารย์มหาวิทยาลัยจ้คเซนอนเนไว้นั้น ได้รับการพิจารณาจัดไว้หลักสูตรสังคมศึกษาของสถาบันปัทศิศครูห้ระดับวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยในเพนเนสซีหรือไม่

¹⁶White Ralph Lee "An Analysis of The Social Studies Teachers Education Curriculum in Selected Tennessee Institution" Dissertation Abstract, Vol XXI No.2 1960 P.320, 400 pages.

ส่วนความมุ่งหมายเฉพาะของการวิจัยนี้ข้าพเจ้าแนบออกได้ดังต่อไปนี้ คือ

1. เพื่อทราบถึงลักษณะของหลักสูตรวิชาสังคมศึกษาที่จัดสอนในสถานที่เป็นประชากร
ครั้งนี้
2. เพื่อทราบถึงกำหนดกฎเกณฑ์ของคณะกรรมการการศึกษาแห่งรัฐเทนเนสซีเกี่ยวกับ
การศึกษาพื้นฐานทั่วไป (general education) การศึกษาวิชาชีพ
(professional education) และการแสดงความจำนองที่จะศึกษาใน
วิชาสังคมศึกษา
3. เพื่อพิจารณาไปรณกรมที่สภาสังคมศึกษาแห่งชาติโคโลเนอแนะให้แก่วิทยาลัย
4. เพื่อเลือกสอนซึ่งกันทางประวัติศาสตร์และเศรษฐศาสตร์ของอเมริกาที่ได้รับก
เนนมากที่สุด ในบรรดาเนื้อหาที่ศาสตราจารย์ทางวิชาประวัติศาสตร์และ
เศรษฐศาสตร์อเมริกาเสนอแนะไว้
5. เพื่อนำซึ่งกันไปศึกษาเลือกแล้วเสนอต่อคณะกรรมการศาสตราจารย์ของวิทยาลัย
เพื่อทำการประมาณค่า (rate) ว่าจะเหมาะสมและน่าจะนับบรรจุไว้
ในหลักสูตรวิชาสังคมศึกษาของสถานฝึกหัดครูหรือไม่
6. เพื่อวิเคราะห์รายวิชาประวัติศาสตร์และเศรษฐศาสตร์ของอเมริกาที่สถานฝึกหัดครู
เหล่านั้นกำหนดในหลักสูตรสังคมศึกษา ว่าเป็นตามซึ่งกันที่คณะกรรมการศาสตราจารย์
ของวิทยาลัยโคโลเนอแนะไว้
7. เพื่อเป็นการยอมรับและสรุปความโดยอาศัยพื้นฐานที่ได้มาจากการค้นพบจากการ
ศึกษาเรื่องนี้

ในการดำเนินการวิจัยนี้ White ได้เลือกศึกษาเฉพาะสถานของรัฐบาล 4
แห่งด้วยกัน และเป็นสถานฝึกหัดครูที่เรียนวิชาสังคมศึกษาเป็นจำนวนมากที่สุดในระหว่าง
ปีการศึกษา 1956-1957 สถานทั้ง 4 ดังกล่าว ได้แก่ The University of Tennessee,
East Tennessee State College Middle Tennessee State College and Memphis
State University .

ในการค้นคว้าครั้งนี้ White ได้ใช้ข้อมูลของรัฐบาล Tennessee เกี่ยวกับ การออกประกาศนียบัตรนักรบ และโปรแกรมการฝึกหัดครูสังคมนิยมที่ สถาบันศึกษาแห่งชาติ ไคเนซันน่าไว เป็นมาตรฐานในการวิเคราะห์รายวิชาและชั่วโมงเรียนที่ให้นักการศึกษาพื้นฐาน หัวใจ การศึกษาวิชาชีพ และการศึกษาวิชาสังคมนิยม

นอกจากนี้ยังได้วิเคราะห์ถึงวิชาประวัติศาสตร์และวิชาเศรษฐศาสตร์อเมริกา เพื่อ จะพิจารณาว่าวิชาที่ ให้นักเรียนฝึกครูสายสังคมนิยมเป็นวิชาบังคับนั้นได้คำนึงถึงสิ่งที ่าง ๆ ที่โคเสนอแนะไว้หรือไม่ โดยความช่วยเหลือของศาสตราจารย์ของวิทยาลัยใน 2 แขนงวิชานี้ ได้ทำการคัดเลือกสิ่งทีทางประวัติศาสตร์อเมริกา 100 ข้อ และสิ่งทีทาง เศรษฐศาสตร์อเมริกาอีก 100 ข้อ โดยคณะกรรมการที่ประกอบด้วยศาสตราจารย์ทาง ประวัติศาสตร์อเมริกา 10 คน และศาสตราจารย์ทางเศรษฐศาสตร์อีก 10 คน เป็นผู้เลือก กรรมการผู้คัดเลือกได้ทำการประมาณค่า (Rate) สิ่งทีแต่ละข้อตาม Scale ดังต่อไปนี้ คือ 3 หมายถึง "น่าพอใจมาก" 2 หมายถึง "น่าพอใจ" 1 หมายถึง "พอใจน้อย" หรือ "ไม่พอใจ" และ 0 หมายถึง "ไม่พอใจเลย" ถ้าว่า "น่าพอใจ" หมายถึงความดีว่า คณะกรรมการโคเสนอแนะให้จัดสิ่งทีไว้ในหลักสูตรมานาน้อยเพียงใด ผลปรากฏชี้ว่า สิ่งที ทางประวัติศาสตร์อเมริกา 80 ข้อกับสิ่งทีวิชาเศรษฐศาสตร์อเมริกา 87 ข้อได้ออกนำมาเสนอแนะ

White ได้ทำสิ่งทีเหล่านี้มาสร้างแบบสอบถามขึ้น แล้วแจกไปให้ศาสตราจารย์ ที่สอนวิชาต่าง ๆ แก่เด็กเรียนฝึกครูสายสังคมนิยมในคณะสถานทีโคเลือกไว้ ในแบบสอบถาม โคขอใหม่กว่าสิ่งทีเหล่านั้นโคจัดไว้ในสิ่งทีต่อไปนี้หรือไม่ : แบบเรียนที่ใช้ หนังสืออ่าน ประกอบที่ให้นักเรียนอ่าน ปาฐกถา และแหล่งวิชาอื่น ๆ

ผลของการค้นพบชี้ให้เห็นชี้ว่า

1. ปรากฏว่าทุกสถานทีที่ได้รับการคัดเลือกมานั้นได้ทำคามก่าตนเองของรัฐบาลหรือ อาจซ้ำมากกว่าในหูกนางงที่ทำการ เปรียบเทียบ
2. ไม่มีสถานทีแห่งหนึ่งแห่งใดที่ทำความขอเสนอแนะ โคถูกข้อที่ีสถานทีสังคมนิยม แห่งชาติโคในไว้

3. สถาบันทุกแห่งเหล่านี้ทำคามขอเสนอแนะของสภาสังคมศึกษาแห่งชาติเฉพาะ
ในด้านการศึกษาระดับวิชาชีพ (professional education) ส่วนขอเสนอ
แนะด้านการศึกษาระดับปริญญาทั่วไปและวิชาสังคมศึกษานั้น แต่ละสถาบัน
เหล่านี้ปฏิบัติตาม แต่เพียงบางส่วนเท่านั้น
4. สถาบันเหล่านี้ได้รายงานว่าโครงการซึ่งมีทางวิชาประวัติศาสตร์อเมริกัน
ทางวิชาเศรษฐกิจศาสตร์อเมริกันที่ใคร่ขอเสนอแนะขึ้นมาไว้ในห้องต่าง ๆ ดัง
กล่าวแล้ว

Willard Eugene Gandy¹⁷ ได้ทำการวิจัย เรื่อง "The Status of
Geography in The Public Senior High Schools of California" ณ มหาวิทยาลัย
Stanford เมื่อ ค.ศ. 1960 วัตถุประสงค์ของการวิจัยเรื่องนี้ ก็เพื่อจะศึกษาถึงสถานะภาพ
ของวิชาภูมิศาสตร์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายซึ่งเป็นโรงเรียนรัฐบาลแห่งรัฐแคลิฟอร์เนีย
เป็นการพิจารณาทั้งในแง่ของคุณภาพและปริมาณ สำหรับโรงเรียนในการค้นคว้าครั้งนี้
ได้กำหนดเอาโรงเรียนในรัฐแคลิฟอร์เนียที่ทำการสอนวิชาภูมิศาสตร์เป็นวิชาแยกออกจากหาก
เป็นแหล่งคนสอน การกำหนดทำโดยการวิเคราะห์รายงานที่โรงเรียนรัฐบาลแต่ละแห่งต้อง
จัดทำเป็นประจำในเดือนตุลาคม ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการที่ Sacramento ซึ่งเรียกกัน
ว่า October Reports จากรายงานนี้จะมองเห็นการจัดวิชาสอนในโรงเรียนแต่ละแห่ง
ตลอดจนลักษณะของวิชาเหล่านั้น เป็นต้นว่าความยาวของเนื้อหา ความแน่นหนาของวิชาใน
ระดับชั้นที่เปิดสอนแต่ละวิชา ตลอดจนเกณฑ์การเข้าเรียนวิชานั้น ๆ เป็นต้น

สำหรับวิธีดำเนินการวิจัยนั้น Gandy ได้ค้นคว้าโรงเรียนที่สอนวิชาภูมิศาสตร์
ออกเป็น 3 ประเภทตามลักษณะที่ตั้ง คือ ในเขตชนบท (มีพลเมืองน้อยกว่า 250 คน) ใน
เขตเมือง (มีพลเมือง 2500-100,000 คน) หรือในเขตเมืองสำคัญ (พลเมืองมากกว่า

¹⁷Gandy Willard Eugene, "The Status of Geography in The Public Senior High School of California" Dissertation Abstracts, Vol XX, No. 11, 1960, P. 4347

100,000 คน จากโรงเรียนประเภทต่าง ๆ เหล่านี้ ได้ขโมยเอาโรงเรียนมา 10 % รวมได้ 18 โรงเรียนด้วยกัน เลือกโดยวิธี random sampling จากบริเวณที่อยู่ในรัศมี 125 ไมล์ รอบ San Francisco จาก 18 โรงเรียนนี้ได้ครูภูมิศาสตร์ 38 คน Gandy ได้สัมภาษณ์เพื่อกำหนดถึงลักษณะวิชาและจำนวนของชั้นที่ตนสอนวิชาภูมิศาสตร์อยู่ ระดับการศึกษาของการศึกษาและฝึกฝนในวิชาภูมิศาสตร์ จำนวนปีที่ได้ออนมา ตลอดจนภูมิหลังที่ได้จากการเดินทางไปต่างประเทศ ในการสัมภาษณ์ครูเหล่านี้ ได้ตั้งปัญหาตามที่ได้แสดงถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับวิชาภูมิศาสตร์ การที่เฝ้ามองเห็นความคงการและปัญหาต่าง ๆ ในวิชาภูมิศาสตร์ ระเบียบวิธีสอน เทคนิค ตลอดจนเครื่องมือที่จะใช้สอนวิชาภูมิศาสตร์ การที่เฝ้ามองเห็นความเพียงพอของสื่อทัศนูปกรณ์ ตลอดจนการใช้วัสดุเหล่านั้น และโรงเรียนได้จัดหาอุปกรณ์การสอนและวัสดุต่าง ๆ ให้เพียงพอประการใด

จากข้อมูลที่ได้จาก October Reports นั้น ทุก ๆ หนึ่งใน 3 ของโรงเรียนมัธยมปลายในรัฐแคลิฟอร์เนียนั้นได้จัดสอนวิชาภูมิศาสตร์ แยกออกเป็นวิชาต่างหากและบางก็เรียกชื่อว่า วิชาภูมิศาสตร์ หรือจัดเป็นวิชาหนึ่งในหมวดวิชาสังคมศึกษา แต่เนื้อหาของวิชายังคงเป็นภูมิศาสตร์ตามเดิม ในจำนวน 183 วิชา มีอยู่ 128 วิชาที่เรียกว่าภูมิศาสตร์โลก

ข้อมูลจากการสำรวจนี้ แสดงให้เห็นถึงว่า ครูที่สอนวิชาภูมิศาสตร์ยังขาดการศึกษาและฝึกฝนในเนื้อหาอันมากมายจนเป็นที่น่าตกใจ ทั้งนี้เพราะปรากฏว่า ในจำนวนครูที่สำรวจนั้นมีครู 47.3% ไม่เคยเรียนวิชาภูมิศาสตร์มาเลย ครู 76.5 % เคยเรียนมาเพียง 6 หน่วยกิต (Semester hours) หรือน้อยกว่านั้น มีครูเพียง 1 ใน 3 ในบรรดาครูที่สัมภาษณ์ที่ได้ร่วมปริญญาด้านภูมิศาสตร์มาโดยตรง

ข้อมูลครั้งนี้ยังแสดงว่ามีครูอยู่ 56 % ไม่สอนวิชาภูมิศาสตร์ มีเพียง 3 ใน 38 คนที่เคยสอนวิชาภูมิศาสตร์มากกว่า 5 ปี และมีครู 42 % คิดคำนวณที่จะสอนวิชานี้

จากการวิจัยครั้งนี้ได้ค้นพบสิ่งอื่น ๆ ซึ่งเป็นผลของปัญหาได้แก่ การขาดแคลนวัสดุและอุปกรณ์การสอน การจัดใ้ใหญ่ที่ไม่ได้เรียนวิชาภูมิศาสตร์ในระดับวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัยทำการสอนวิชาภูมิศาสตร์ นอกจากนี้ยังขาดหลักฐานที่แสดงว่าการเรียนวิชาภูมิศาสตร์ควร จะแยกเรียนเป็นวิชาหนึ่งต่างหากหรือบูรณาการให้เป็นวิชาเดียวกับวิชาอื่นใด

การสำรวจครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่าสิ่ง ๆ ที่มองเห็นกันบ่อยๆ โจร่งแจ้งแล้วว่ามีโรงเรียน
 ภาครัฐวิชาภูมิศาสตร์ที่ไ้รับการศึกษและฝึกฝนอย่างคิ และก็มีโรงเรียนมัธยมเป็นจำนวนมาก
 นายเหนือเกินที่ทำการสอนวิชาภูมิศาสตร์อยู่ การไ้ชมุคอาคารครุที่ไม่เหมาะสมโดยจักครุที่ไม่ไ้
 รับการฝึกฝนมาไ้ทำการสอนวิชาภูมิศาสตร์ ระบบออกตังชื่ออนุฎาครของรัฐแกอิสรเบียบ อนุฎา
 ไ้ครุซึ่งคุมศึกษาสอนวิชาภูมิศาสตร์ไ้หัง ๆ ที่ไ้ไม่ไ้รับการศึกษและฝึกฝนในวิชาภูมิศาสตร์มากอน
 เทากับเป็นการสร้างปัญหาไ้แก่ครุที่ไ้รับการศึกษและฝึกฝนทางวิชาภูมิศาสตร์มาออย่างไ้เพียง
 พอ และเป็นปัญหาไ้ห้ไ้การจักครุสอนเป็มไปออย่างไ้เหมาะสม วิชยาธิยและนหาวิชยาธิย
 ควรจะรับผิดชอบในการเตรียมครุสอนวิชาภูมิศาสตร์ไ้เพียงพอเพื่อ เป็นการลดหรื อแกปัญหา